

V. O. ALEKSANDROVA, T. A. ZHADAN, L. S. STRYGUL
СТАТИСТИЧНИЙ ОБЛІК У МІЖНАРОДНОМУ ТУРИЗМІ

Для формування інформаційної основи, необхідної не лише для функціонування туристичних компаній, але і для регіональних органів влади, відповідальних за розвиток туризму в регіоні, потрібне знання існуючих форм статистичного спостереження в області туризму, статистичних стандартів Всесвітньої туристичної організації (UNWTO) і Організації Об'єднаних Націй (ООН), методів статистичного обліку туризму в країнах, що лідирують по рівню розвитку національного туристичного сектора. Застосування статистичних стандартів ООН і UNWTO дозволяє проводити повніші і порівнянні статистичні дослідження, а також складати статистичні прогнози розвитку туризму як складової і важливої частини економіки будь-якого регіону. До статистичних завдань в туризмі відносяться: статистичний аналіз відвідувачів, аналіз ефективності функціонування засобів розміщення, туристичного споживання; організація ведення і аналізу туристичної статистики; отримання повної інформації про якісні і кількісні характеристики туристичного потоку в регіоні і його динаміці. Для ефективного вирішення даних задач дуже важливе використання багаторічного досвіду статистичних розробок країн, що мають розвинену туристичну інфраструктуру, і відповідно, статистику туризму. А також необхідно виділити статистику туризму як окремий напрям обліково-статистичного дослідження, що зважає на специфіку збору інформації, прийомів обробки, узагальнення і аналізу початкових даних, спрямованих на практичне застосування результатів аналізу. Потреба формування методики збору даних для проведення дослідження стану туризму, яка відповідатиме сучасним вимогам порівнянними з міжнародними загальноприйнятими системами обліку. Для формування такої системи необхідно звернутися до досвіду зарубіжних країн, розглянути існуючі в сучасній світовій практиці основні методики статистичного обліку.

Ключові слова: рейтинг; статистика доходів від міжнародного туризму; статистичні дані; статистичний облік; туризм; конкурентоспроможність подорожей та туризму; міжнародний туризм

V. O. ALEKSANDROVA, T. A. ZHADAN, L. S. STRYGUL
СТАТИСТИЧЕСКИЙ УЧЕТ В МЕЖДУНАРОДНОМ ТУРИЗМЕ

Для формирования информационной основы, необходимой не только для функционирования туристических компаний, но и для региональных органов власти, ответственных за развитие туризма в регионе необходимо знание существующих форм статистического наблюдения в области туризма, статистических стандартов Всемирной туристской организации (UNWTO) и Организации Объединенных Наций (ООН), методов статистического учета туризма в странах, лидирующих по уровню развития национального туристического сектора. Применение статистических стандартов ООН и UNWTO позволяет проводить более полные и сопоставимые статистические исследования, а также составлять статистические прогнозы развития туризма как составной и важной части экономики любого региона. К статистическим задачам в туризме относятся: статистический анализ посетителей, анализ эффективности функционирования средств размещения, туристского потребления; организация ведения и анализа туристской статистики; получение полной информации о качественных и количественных характеристиках туристского потока в регионе и его динамике. Для эффективного решения данных задач очень важно использование многолетнего опыта статистических разработок стран, имеющих развитую туристскую инфраструктуру, и соответственно, статистику туризма. А также необходимо выделить статистику туризма как отдельное направление учетно-статистического исследования, учитывающее специфику сбора информации, приемов обработки, обобщения и анализа исходных данных, направленных на практическое применение результатов анализа. Потребность формирования методики сбора данных для проведения исследования состояния туризма, которая будет соответствовать современным требованиям сопоставимыми с международными общепринятыми системами учета. Для формирования такой системы необходимо обратиться к опыту зарубежных стран, рассмотреть существующие в современной мировой практике основные методики статистического учета.

Ключевые слова : рейтинг; статистика доходов от международного туризма; статистические данные; статистический учет; туризм; конкурентоспособность путешествий и туризма; международный туризма

V. ALEKSANDROVA, T. ZHADAN, L. STRYGUL
STATISTICAL ACCOUNTING IN INTERNATIONAL TOURISM

To form the information basis necessary not only for the functioning of tourist companies, but also for regional authorities responsible for tourism development in the region it is necessary to know the existing forms of statistical observation in the field of tourism, statistical standards of the World Tourism Organization (UNWTO) and the United Nations (UN), methods of statistical accounting of tourism in countries leading the level of development of the national tourism sector. Application of UN and UNWTO statistical standards allows to conduct more complete and comparable statistical studies, as well as to make statistical forecasts of tourism development as a component and important part of the economy of any region. Statistical tasks in tourism include: statistical analysis of visitors, analysis of efficiency of accommodation facilities, tourist consumption; organization of maintenance and analysis of tourist statistics; obtaining full information about qualitative and quantitative characteristics of tourist flow in the region and its dynamics. To solve these problems effectively, it is very important to use the long-term experience of statistical developments of the countries with developed tourist infrastructure, and, accordingly, tourism statistics. And also it is necessary to allocate tourism statistics as a separate direction of accounting and statistical research, taking into account the specifics of information collection, processing techniques, generalization and analysis of the initial data aimed at practical application of the results of the analysis. The need to form a methodology of data collection for the study of the state of tourism, which will meet modern requirements comparable with international generally accepted accounting systems. To form such a system, it is necessary to refer to the experience of foreign countries, to consider the basic methods of statistical accounting existing in modern world practice.

Keywords: rating; statistics of income from international tourism; statistical data; statistical accounting; tourism; competitiveness of travel and tourism; international tourism

Вступ. Тривалий час туристична сфера не розглядалася як галузь, яка значною мірою може впливати на економічний стан країни в цілому і регіону зокрема. У багатьох країнах, де процвітає державний і приватний туристичний бізнес, від надання відповідних послуг надходять значні доходи, а велика частка державного бюджету формується шляхом податків і зборів, що отримуються в туристичній сфері. Слід зазначити, що значущість туризму полягає в тому, що на регіональному рівні існує пряма залежність рівня розвитку інфраструктури від рівня розвитку туристичного комплексу. Оскільки в процесі функціонування задіяні суміжні галузі не лише матеріального виробництва, сфери послуг, але існує зв'язок з сферою культури, мистецтва, отже, відбувається налагодження не лише комерцеских зв'язків, але і відіграє важливу роль в міжнародних відносинах.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Дослідження туризму вимагає розрахунку і аналізу кількісних показників, в основі яких лежать статистичні дані. Тому проблеми статистичного обліку є центральними в дослідженнях туризму. Необхідність статистичного вивчення туризму обумовлена потребою в отриманні об'єктивної і достовірної інформації про стан і розвиток галузі і оцінки її вкладу в загальну величину валового регіонального продукту.

Складність статистичного аналізу туристської індустрії обумовлена відсутністю цілісної концепції, методології і методик аналізу статистичних показників туризму. Сьогодні немає загальноприйнятих єдиних підходів до виділення з усієї сукупності узагальнювальних показників таких індикаторів, які б характеризували туристську галузь.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор.

Дослідженню проблеми щодо статистичного обліку розвитку туристичної сфери, а саме аспектам удосконалення присвячено чимало робіт як вітчизняних, так і зарубіжних вчених. Серед них можна виділити І. Ангелко, В.А. Бикова, Т. Грачевська, Н. Карачина, М.Г. Круглова, А. Парфіненко, В. Пестушко, В.Г. Садкова, Д. Хомутського, С.В. Шешегова та ін.

Викладання основного матеріалу дослідження. Специфіка збору інформації, прийомів обробки, узагальнення і аналізу початкових даних, напрями практичного використання результатів аналізу потребує виділення статистики туризму як окремого напрямку наукових розробок і обліково-статистичних робіт.

Специфікою галузі туризму обумовлені спеціальні завдання конкретної галузі, оскільки ця галузь побудована на основі показників статистики послуг, транспорту, фінансів, праці, рівня життя, митної й прикордонної статистики. Отже, основна мета статистики туризму полягає у формуванні комплексу взаємопов'язаних показників, що забезпечують повну картину стану галузі. А також усунення непорівнянності даних, що виникають в результаті

різних методів збору інформації на міжнародному рівні; дослідження структури і аналіз динаміки масових явищ і процесів конкретно у сфері туризму.

Аналіз заснований на статистичних спостереженнях є переконливим аргументом і припускає формування методики збору первинних даних для проведення досліджень стану туристичного бізнесу, яка буде порівнянна із загальноприйнятими міжнародними системами статистичного обліку.

В теперішній час, оцінка стану туризму на міжнародному рівні в різних країнах робиться на основі Системи національних рахунків (СНР), рейтингу країн світу по рівню конкурентоспроможності подорожей і туризму, який формує Всесвітній економічний форум (ВЕФ), а також рейтингу, що складається за даними міжнародного туризму, розробленого Всесвітньою туристською організацією (UNWTO), яка є найбільшою у світі міжурядовою організацією по туризму, що має статус спеціалізованої установи ООН.

UNWTO (United Nations World Tourism Organization) займається розвитком надійного і загальнодоступного туризму. Для забезпечення сектора актуальною і своєчасною інформацією організацією розраховується показник міжнародного туризму, який оцінює розвиток туризму в короткостроковому періоді. Він складається з трьох складових: огляд даних по туризму з країн прибуття і вибуття; ретроспективна і перспективна оцінка туризму, яка складається групою експертів UNWTO; збір додаткових економічних даних для оцінки стану і розвитку туризму [1].

Здійснення збору статистичних даних UNWTO відбувається через національні організації по туризму і власних експертів, які фіксують відомості про міжнародних туристичних прибуттях, збирають інформацію для визначення доходів від міжнародного туризму і міжнародних туристичних витрат, а також роблять зведення даних відносно польотів повітряного транспорту і його розміщення.

У кінці кожного року UNWTO проводиться аналіз туристичної сфери і на основі аналізу поточних тенденцій і думки експертів створюється прогноз на наступний період.

Для наочності приведемо дані Всесвітнього банку по прибуттю туристів по світу в цілому і по окремих країнах за 2004-2018 року (рисунок 1). На підставі графіку, витікає, що упродовж цього періоду спостерігається зростання прибуття туристів, незначне зниження туристичного потоку сталося в 2008-2009 роках. Таке зменшення пов'язаний зі світовою кризою 2008 року, який порівняний по масштабах з «Великою депресією», коли уперше за історію сучасного людства такий показник як ВВП показав негативну динаміку. Виходом з кризи була міжнародна декларація, в якій містилися поради щодо перегляду діяльності фінансових інститутів, реорганізації ринкових стосунків, коригування соціальної політики.

Але з 2010 року відбувається стабільне збільшення потоку туристів.

Туристи - Прибуття

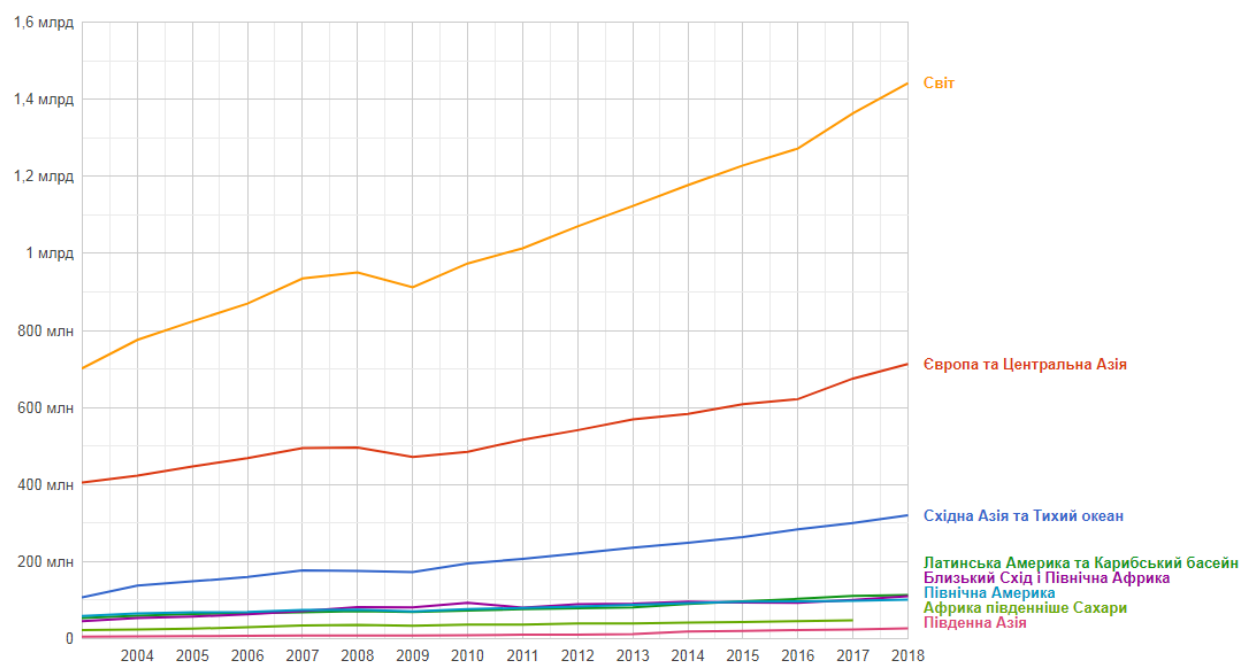

Рисунок 1 – Огляд по прибуттю туристів по даним Всесвітнього банку за 2004-2018 року

У 2019 році, за даними UNWTO, число здійснених у всьому світі міжнародних туристичних поїздок досягло 1,5 млрд, приріст в порівнянні з 2018 роком склав 4%. За даними організації, в 2019 році число поїздок на Близький Схід виросло на 8%, в Азію - на 5%, в Африку - на 4%. Число подорожей в Європу дещо знизилася в порівнянні з попередніми роками, проте регіон продовжував лідувати по кількості міжнародних прибуттів - 743 млн іноземних гостей (+4%). Північну і Південну Америку туристи відвідували на 2% частіше, ніж роком раніше. При цьому число поїздок в Південну Америку помітно знизилася із-за протестів у ряді країн.

За даними UNWTO, 2020 рік став гіршим для туризму за всю історію спостережень, оскільки кількість міжнародних прибуттів туристів скоротилася на 1 мільярд або на 74% відносно 2019 року. Така ситуація є наслідком пандемії коронавіруса і пов'язаних з нею обмежень на поїздки.

Експортні доходи від туризму скоротилися на 1,3 трлн. доларів, що в 11 разів перевищує втрати від глобальної економічної кризи 2009 року [2]. За оцінками UNWTO, «криза далека від завершення», оскільки із-за мутацій коронавіруса багато країн знову вводять суворіші обмеження на поїздки. Це обов'язкове тестування, карантин і, в деяких випадках, повне закриття кордонів.

За даними UNWTO, більше усіх від пандемії постраждав туризм в Азіатсько-тихоокеанському регіоні, де діють особливо суворі обмеження на поїздки. Число міжнародних прибуттів тут знизилася в 2020 році на 300 млн або 84%. На Близькому Сході і Африці спад склав 74%, в Європі - 70%. При цьому на європейському континенті зафіксовано найбільше падіння числа поїздок в абсолютному вираженні в порівнянні з 2019 роком - 500 млн. В Північній і

Південній Америці зниження числа прибуттів іноземних туристів склало 69%.

Згідно з останнім виданням барометра світового туризму UNWTO, число міжнародних туристичних поїздок збільшилося на 58% в липні-вересні 2021 року в порівнянні з тим же періодом 2020 року. Проте вони залишилися на 64% нижче рівня 2019 року. У третьому кварталі в Європі були зафіксовані кращі відносні показники: число прибуттів з-за кордону на 53% менше, ніж за той же тримісячний період 2019 року. У серпні і вересні прибуття склали - 63% в порівнянні з 2019 роком, що стало кращим місячним результатом з початку пандемії [3].

Рейтинг країн світу по рівню конкурентоспроможності подорожей і туризму, який складає Всесвітній економічний форум (ВЕФ), широко поширений у світовій практиці. Індекс конкурентоспроможності сектора подорожей і туризму формується на підставі загальнодоступних даних, а також на базі інформації від експертів міжнародного туризму, подорожей і міжнародних організацій кожні два роки і охоплює 140 країн. Індекс конкурентоспроможності у сфері подорожей і туризму (The Travel & Tourism Competitiveness Report 2019) розраховується на основі 15 чинників, серед яких зокрема бізнес-середовище, безпека, ціни і інфраструктура. Дослідження ВЕФ проводить спільно з Міжнародною асоціацією повітряного транспорту, Міжнародним союзом по збереженню природи, Всесвітньою організацією по туризму і Всесвітньою радою з подорожей і туризму. Аналіз чинників конкурентоспроможності секторів туризму і подорожей дозволяє скласти рейтинг. Дослідження містить детальні параметри національних економік, що аналізуються в дослідженні, що включають деталізацію підсумкового положення в рейтингу, а

також що є керівництвом по ключових конкурентних перевагах і недоліках [4].

Оцінка досвіду конкретних зарубіжних країн, лідерів за параметрами розвитку туризму, свідчить про те, що успішний розвиток туризму безпосередньо залежить від того, як він сприймається на рівні країни, наскільки користується підтримкою держави. У таблиці 1 приведені деякі основні економічні результати сфери туризму різних країн в період 2018-2020 рр., а також дані рейтингу країн світу по рівню конкурентоспроможності подорожей і туризму в 2019 р.

Як видно з таблиці, у багатьох країнах доходи від туризму мають досить високе значення. У США, Франції, Іспанії і інших країнах туризм є важливою бюджетоутворюючою галуззю. Важливість статистичного обліку туристичної галузі в Європейському союзі полягає в тому, що він використовується не лише для моніторингу сфери

туризму, але і для прогнозування стійкого розвитку політичних зв'язків окремих країн і усього ЄС. Нині в Євросоюзі кожне десяте підприємство не виробничої сфери - це підприємство індустрії туризму.

У той же час, слід зазначити, що пандемія коронавірусу і пов'язані з нею обмеження на поїздки призвели до значного зменшення усіх показників в 2020 році в порівнянні з попередніми періодами (таблиця 1).

Окрему увагу слід приділити методиці статистичного обліку туризму в країнах, що лідирують по рівню розвитку національного туристичного сектора (таблиця 2).

Проаналізовані системи статистичного обліку представляють лише частину зарубіжного досвіду, який був накопичений у сфері статистики сфери туризму в різних країнах.

Таблиця 1 - Результативність міжнародного туризму в станомому розрізі в 2018-2020 рр.
(складена за даними [5,6])

Країна	Доход від міжнародного туризму, млрд дол. США			Міжнародні туристичні витрати, млрд дол. США			Міжнародні туристські прибуття в приймаючі території, млн дол			Рейтинг країн світу по рівню конкурентоспроможності подорожей і туризму в 2019 р.	
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	Місце в рейтингу	Індекс
США	214,7	214,1	126,3	144,5	152,3	72,8	-	-	-	3	83,7
Китай	4,4	35,8	21,1	277,3	254,6	185,1	-	-	-	4	73,9
Індія	28,6	30,0	25,6	21,3	-	-	17,427	17,910	13,916	22	61,4
Німеччина	40,3	41,6	25,5	95,6	93,2	51,7	38,881	39,563	16,102	8	81,8
Великобританія	48,6	50,4	18,4	69,0	71,0	59,0	36,316	37,480	-	10	81,2
Франція	66,0	63,8	32,5	48,9	51,7	29,5	89,400	-	-	1	78,8
Італія	49,3	49,6	18,1	30,1	30,3	14,8	61,567	54,513	30,579	5	71,5
Туреччина	25,2	25,2	14,3	4,6	4,1	1,8	45,768	51,192	17,252	6	62,1
Польща	14,0	13,9	12,5	9,7	9,5	8,6	19,623	21,155	17,749	19	68,9
Японія	42,1	46,1	18,1	20,2	21,3	9,5	31,192	32,182	9,236	11	82,3
Іспанія	81,5	79,7	41,3	26,8	28,3	18,9	82,808	83,701	30,216	2	75,3
Чехія	7,4	7,3	6,6	6,0	5,9	3,5	13,665	14,283	10,555	31	70,9
Канада	26,4	27,0	24,8	34,4	35,3	31,0	21,134	22,145	8,725	18	79,6

Таблиця 2 - Методика статистичного обліку туризму в різних країнах-лідерах туристичного сектора

Країна	Організація	Параметри оцінювання
1	2	3
США	Національна туристична адміністрація Сполучених Штатів Америки	збираються відомості не лише усередині країни, але і за кордоном
Іспанія	Національний інститут статистики	готельне господарство і туризм; туристичні витрати; сімейний туризм; індекс цін на розміщення і показники по прибутковості; заповнюваність засобів розміщення; сільський туризм; заповнюваність хостелів; пересування туристів по готелях; кемпінги; корпоративна культура туристичних агентств
Китай	Китайська національна туристична адміністрація	бізнес-зустрічі; відвідування друзів; обслуговування виробництва, розміщеного в КНР і т.д. Також розглядаються дані туристських прибуттів по статі і віку, пунктам призначення, точок в'їзду (виду транспорту авіа, залізниця, автотранспорт та ін.)

Закінчення таблиці 1

1	2	3
Німеччина	Німецька національна рада з туризму (German National Tourist Board (GNTB))	зростання перспективи світового туризму; економічна криза і туризм; міжнародний пункт призначення поїздки; Німеччина у світі; T&T Індекс конкурентоспроможності; Німеччина в Європі; в'їзний туризм в Німеччині факти і цифри; ціни готелів в Європі і Німеччині; в'їзний туризм; в'їзний туризм - значення і розбиття; види розміщення; Incoming Tourism аеропорти; ділові поїздки, виставки; бізнес-напрями для європейців; причини для подорожей серед європейців, транспорт; задоволення відпочивальників; інваліди, оцінка ринків зарубіжних регіонів (окремо регіони Європи і світу, а також конкретні національні ринки); Tax - Free Shopping; перспективи розвитку GNTB.
Чехія	Чеське статистичне управління	в'їзний туризм в Чехії; внутрішнє споживання туризму в Чехії; виїзний туризм в Чехії; рахунки виробництва галузей туризму і інших галузей промисловості в Чехії; внутрішня пропозиція і споживання туризму в Чеській Республіці; зайнятість в галузях туризму; валове накопичення основного капіталу в секторі туризму в Чехії (валове накопичення основного капіталу в секторі туризму в Чеській Республіці по галузях промисловості); немонетарні показники в області туризму в Чеській Республіці (кількість поїздок і ночівель по видах туризму і категоріях відвідувачів в Чеській Республіці, кількість житлових установ за типом розміщення в Чехії); основні показники національної економіки і туризму в Чехії

В Україні регулювання в галузі туризму здійснюють Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, центральний орган виконавчої влади в галузі туризму, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, а також інші органи в межах їх компетенції. Для оцінки ефективності політики здійснюється державний контроль за діяльністю в галузі туризму. Відповідно національна статистика туризму забезпечує потреби міжнародного та національного моніторингу розвитку цієї галузі.

Висновки. Необхідність достовірної, актуальної і доступної статистичної інформації про туристичні потоки, про пріоритети туристів в споживанні послуг, про туристичні витрати і в цілому дані, необхідні для оцінки вкладу туристичної сфери і пов'язаних з нею галузей в економіку регіону, що потребує аналізу стану і динаміки туристичної сфери, прогнозування і планування розвитку туризму як складової і важливої частини економіки будь-якого регіону.

До першочергових завдань для вдосконалення статистичного обліку в туристичній галузі, що вимагають вирішення відносяться: організація ведення і аналізу туристичної статистики; отримання повної інформації про якісні і кількісні характеристики туристичного потоку в регіоні і його динаміки.

Існує дві основні проблеми, які необхідно аналізувати у рамках вдосконалення статистичної оцінки в кожному конкретному регіоні. По-перше, це визначення і надання такої інформації, яка в першу чергу затребувана різними суб'єктами туристичного

ринку регіону. Другою проблемою у рамках вдосконалення статистичного аналізу є відповідність зібраної і узагальненої статистичної інформації запитам учасників ринку за різними критеріями (актуальність, повнота, порівняльність, доступність, цільова орієнтація споживачів статистичної інформації та ін.). Передусім, необхідно говорити про суб'єктів, зайнятих збором статичної інформації і про зміст цієї інформації.

Аналіз сучасного стану статистики туризму в Україні і в окремих регіонах пов'язаний з виявленням основних проблем, що впливають на достовірність і повноту отримуваної інформації про туристичний потенціал регіонів і туристичні потоки, а також використання закордонного досвіду статистичних спостережень у сфері туризму для інформаційного забезпечення програм розвитку туризму, що є основним завданням для вирішення питань інформаційного забезпечення сфери туристичних послуг.

Список літератури

1. UNWTO World Tourism Barometer // Tourism Market Trends UNWTO [Electronic resource]. URL: <http://mkt.unwto.org/ru> (дата звернення: 24.12.2021).
2. UNWTO World Tourism Barometer [Electronic resource]. URL: <http://www.atorus.ru/news/press-centre/new/54073.html> (дата звернення: 26.12.2021).
3. World Tourism Organization UNWTO [Electronic resource]. – URL : <https://www.unwto.org/taxonomy/term/347> (дата звернення: 26.12.2021).

4. Всесвітній економічний форум: Рейтинг країн світу по рівню конкурентоспроможності подорожей і туризму в 2019 році // *Центр гуманітарних технологій* [Електронний ресурс]. URL : <http://gtmarket.ru/news/2019/05/07/7152>. (дата звернення: 24.12.2021).
5. UNWTO World Tourism Barometer // [Electronic resource]. – URL : <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/%2010.18111/wtobarometerrus.2020.18.1.4> (дата звернення: 25.12.2021).
6. UNWTO World Tourism Barometer // [Electronic resource]. – URL : <https://www.e-unwto.org/nonews.co/wp-content/uploads/2019/12/GEF2019.pdf> (дата звернення: 24.12.2021).
7. Александрова В.О., Стригуль Л.С., Чайка Т.Ю. Формування готельних ланцюгів на ринку туристичних послуг [Текст] // *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»*. – Харків : НТУ «ХПІ», 2018 – № 37 (1313). – 154 с.
3. World Tourism Organization UNWTO [Electronic resource]. – URL : <https://www.unwto.org/taxonomy/term/347> (data zvernennia: 26.12.2021).
4. Vsesvitnij ekonomichnyj forum: Rejtyng krayin svitu po rivnyu konkurentospromozhnosti podorozhej i turyzmu v 2019 roci [World Economic Forum: Ranking of the world's countries on the level of competitiveness of travel and tourism in 2019] // *Centr humanitarnykh texnologij* [Center for Humanitarian Technologies] [Elektronnyj resurs]. URL : <http://gtmarket.ru/news/2019/05/07/7152> (data zvernennia: 24.12.2021).
5. UNWTO World Tourism Barometer // [Electronic resource]. – URL : <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/%2010.18111/wtobarometerrus.2020.18.1.4> (data zvernennia: 25.12.2021).
6. UNWTO World Tourism Barometer // [Electronic resource]. – URL : <https://www.e-unwto.org/nonews.co/wp-content/uploads/2019/12/GEF2019.pdf> (data zvernennia: 24.12.2021).
7. Aleksandrova V.O., Strygul' L.S., Chajka T.Yu. Formuvannya gotel'ny'x lancyugiv na ry'нку tury'sty'chny'x poslug [Formings of hotel chains at the market of tourist services] [Tekst] // *Visnyk Nacional'nogo texnichnogo universy'tetu «Xarkivs'kyj politexnichnyj insty'tut»* [Bulletin of the National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute"]. – Kharkiv : NTU «ХПІ», 2018 – no 37 (1313). – 154 p.

References (transliterated)

1. UNWTO World Tourism Barometer // Tourism Market Trends UNWTO [Electronic resource]. URL: <http://mkt.unwto.org/ru> (data zvernennia: 24.12.2021).
2. UNWTO World Tourism Barometer [Electronic resource]. URL: <http://www.atorus.ru/news/press-centre/new/54073.html> (data zvernennia: 26.12.2021).

Надійшла (received) 17.01.2022

Відомості про авторів / Сведения об авторах / About the Authors

Александрова Вікторія Олександрівна (Александрова Виктория Александровна, Aleksandrova Viktorija Oleksandrivna) – Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», доцент кафедри бізнес-аналітики, обліку і готельно-ресторанної справи; м. Харків, Україна; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3567-979X>, e-mail: Viktoria.Aleksandrova@khp.edu.ua

Жадан Тетяна Андріївна (Жадан Татьяна Андреевна, Zhadan Tetiana Andriivna) – кандидат економічних наук, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», доцент кафедри бізнес-аналітики, обліку і готельно-ресторанної справи; м. Харків, Україна; ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-6544-7602>, e-mail: tetiana.zhadan@khp.edu.ua

Стригуль Лариса Станіславівна (Стригуль Лариса Станиславовна, Strygul Larysa Stanyslavovna) – кандидат економічних наук, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», доцент кафедри бізнес-аналітики, обліку і готельно-ресторанної справи; м. Харків, Україна; ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-2343-4234>, e-mail: larysa.strygul@khp.edu.ua